

LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

Thể loại dự thi:

CHUYÊN ĐỀ

Tác phẩm:

ĐÀ NẴNG DÒN TỔNG LỰC ỨNG PHÓ NGẬP ÚNG ĐÔ THỊ

Nhóm tác giả: Nguyễn Thu – Văn Khải - Thiện An – Đình Trục – Lê Tuấn

Đơn vị: Đài Phát thanh - Truyền hình Đà Nẵng

Thời lượng: 29 phút 25 giây

Thời gian phát sóng: 12/2023

HỒ SƠ TÁC PHẨM DỰ THI

LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

1. Tác phẩm:

- Tên tác phẩm: Đà Nẵng đón tổng lực ứng phó ngập úng đô thị
- Thể loại: Chuyên đề
- Thời lượng: 29 phút 25 giây
- Thời gian phát sóng: 12/2023

2. Tác giả:

- Tên tác giả, nhóm tác giả: Nguyễn Thị Thu – Nguyễn Văn Khải – Nguyễn Thị Thiện An – Nguyễn Đình Trực – Lê Văn Tuấn
- Đơn vị: Đài PTTH Đà Nẵng
- Địa chỉ đơn vị: số 525, Trần Hưng Đạo, phường An Hải Tây, quận Sơn Trà, TP Đà Nẵng.
- Điện thoại liên hệ: 0942494983
- Email: thunt@danang.gov.vn.

3. Nhóm cùng thực hiện tác phẩm:

- Chịu trách nhiệm nội dung: Đoàn Xuân Hiếu
- Chỉ đạo sản xuất: Hồng Quang Năm
- Tổ chức sản xuất: Lê Tam
- Biên tập: Hồng Quang Năm
- Đạo diễn: Nguyễn Thị Thu
- Người thể hiện: Nguyễn Thị Thiện An – Nguyễn Đình Trực
- Kỹ thuật viên dàn dựng: Nguyễn Thị Thu – Lê Văn Tuấn – Phan Quang Hải

4. Thông tin trên bằng khen:

- Tên tác phẩm: Đà Nẵng đón tổng lực ứng phó ngập úng đô thị
- Nhóm tác giả: Nguyễn Thu – Văn Khải – Thiện An – Đình Trực – Lê Tuấn – Quang Hải

Xác nhận của Thủ trưởng đơn vị!

KỊCH BẢN

ĐÀ NẴNG DÒN TỔNG LỰC ỨNG PHÓ NGẬP ỨNG ĐÔ THỊ

Mục hiệu Đà Nẵng và bạn

Đà Nẵng ngày 14/10/2022...

Băng:

Tất cả đều bị ngập, bị động, nước quá lớn may chạy được người chứ không có lẽ là...

Tôi sống ở Đà Nẵng gần 30 năm rồi nhưng lần đầu tiên tôi chứng kiến một trận lụt, lũ lịch sử như vậy.

Ngày 15/10/2023

Băng:

Mưa nước tràn vào nhà bà con không kịp dọn, tràn dâng vào hết.

Không có đường về nhà. Ngập chỗ Nguyễn Văn Thoại, ngập tới đầu gối luôn, chị phải gửi xe lại đi bộ về nhà.

(Spot)

Người dân Đà Nẵng đến nay mỗi khi trời mưa vẫn luôn nhớ về những ngày thành phố trải qua trận ngập lụt lịch sử, nước dâng cao 1-2m làm 4 người chết, hơn 200.000 hộ dân bị mất điện vào tháng 10/2022.

Với lượng mưa 700mm như tháng 10 năm trước, các nhà chuyên môn cho rằng, lượng mưa quá cực đoan, hiếm và tần suất 500 năm mới lặp lại. Nhưng, đúng 1 năm sau, lịch sử mưa lớn đã lặp lại, vượt ngưỡng.

Từ ngày 13 đến 15/10/2023, Đà Nẵng tiếp tục hứng chịu những trận mưa rất lớn, có lúc vượt ngưỡng lượng mưa lịch sử năm 2022 hơn 700mm.

Lần đầu tiên mức cảnh báo thiên tai được nâng lên cao nhất - cấp 4. Tổng lượng mưa phổ biến tại Đà Nẵng là 700-900mm, riêng Sơn Trà là 957,2mm, Thanh Khê: 934,2mm, Hòa Vang: 944mm.

Hơn 6.800 người phải sơ tán.

Hơn 4.600 lượt cán bộ chiến sĩ ở nhiều lực lượng tại Đà Nẵng được huy động tham gia ứng trực xuyên đêm, cứu hộ, cứu nạn, hỗ trợ giúp dân sơ tán di dời tài sản tại đường Mẹ Suốt, Hoàng Văn Thái, khu vực Đà Sơn, quận Liên Chiểu - nơi ngập sâu của thành phố.

(Hết spot)

Khu vực hẻm 264/94/90, đường Đà Sơn 2, phường Hòa Khánh Nam, Liên Chiểu có thể xem là vùng rốn lũ của Đà Nẵng. Đây là một khu xóm nghèo. Nhà cửa do người dân mua đất từ giấy viết tay và tự xây, tự mở lối đi nằm sâu trong cánh đồng. Khu dân cư tự phát, trống cơ sở hạ tầng, trũng thấp, lại nằm bên một con mương thoát nước chung của cả khu vực, nên dễ bị tổn thương khi mưa lũ. Ông Lê Đức Trung, người dân tại đây kể về cơn lũ quét lịch sử năm 2022:

Băng ông Lê Đức Trung:

Khởi phở Đà Sơn, Hòa Khánh Nam, quận Liên Chiểu nó có 1 cái mương nước từ đèo Đại La chạy theo đường 1 về đây nên nó tạo thành đợt lũ quét, tất cả hộ dân ở đây đều bị ngập nước, có 3 người bị thiệt hại, trong đó có 2 bố con ông Hồ Trung Dũng ở đây.

(Băng hiện trường)

Người dân khu vực Đà Sơn vẫn không thể quên tiếng la hét cầu cứu của chị Trần Thị Kim Trang, dân ngụ cư ở con hẻm nhiều xuyệt này. Trong đêm mưa lũ kinh hoàng của tháng 10 năm ngoái, chị Trần Thị Kim Trang cùng lúc mất đi cả 2 người thân. Thượng úy Lê Minh Mẫn, cán bộ Tiểu đoàn 409, quân Khu 5, người trực tiếp cứu được chị Trang khi chị bị nước cuốn trôi nhớ lại:

Băng Thượng úy Lê Minh Mẫn:

Ra rồi vớt vô rồi hỏi chồng với con trôi luôn, chưa biết chi hết. Đưa hết dân ra khoảng 2 giờ sáng.

Một người hàng xóm của gia đình chị Trang thất thần nói:

Băng người hàng xóm:

Nói chung anh em bộ đội tới giúp đỡ cho bà con ở đây... Trên 2 mét trôi hết đồ nhà luôn anh. Tất cả đều bị ngập, bị động, nước quá lớn may chạy được người chứ không có lẽ là...

Đường phố Đà Nẵng sau đêm lụt lịch sử ngập tràn bùn đất, ngổn ngang xe máy bị cuốn trôi. Đối với những hộ dân ở vùng rốn lũ ở phía bắc cầu vượt ngã ba huế, khu vực bến xe, đường Tôn Đức Thắng, việc giữ được tính mạng trong đêm lũ đã là may mắn. Tại khu vực trung tâm thành phố, nước ngập hầu hết các tuyến đường, nhiều khu vực nước tràn vào nhà dân. Nhiều vị trí, người dân bị mắc kẹt ngoài đường đến 2-3 giờ sáng thì lực lượng cứu hộ mới tiếp cận được vì nước ngập quá sâu, địa bàn bị chia cắt. Trên khắp các tuyến đường của thành phố ngổn ngang xe cộ do nhiều người phải bỏ xe lại trong đêm để thoát thân. Anh Nguyễn Văn Nguyên,

người dân quận Thanh Khê, nghe tin thành phố thất thủ, ngập lụt khắp nơi, nên vội vàng bỏ dở công việc ở công ty, loay hoay tìm đường về nhà, nhưng đến đoạn đường Nguyễn Văn Linh, gần sân bay, thì không còn lối thoát:

-Băng anh Nguyễn Văn Nguyên:

Khi mình chạy đến khu vực này thì nước dâng lên dần dần. Ban đầu nước ngang bánh xe, sau đó nước dâng lên rất là nhanh. Chỉ khoảng vài phút thôi là nước vào trong xe rồi, coi như là ngập ngang bánh xe là mọi người bỏ xe hết, tắt máy, vô vĩa hè đứng chứ không thể ngồi trong ni được nữa.

-Băng hiện trường dự báo thời tiết

Thưa quý vị, năm 2022, bão số 5 gây ra mưa rất to tại Đà Nẵng. Tại khu vực Suối Đá ghi nhận lượng mưa 831 mm, vượt lịch sử năm 2018 là 635 mm. Đặc biệt, mưa với cường suất rất lớn, 642 mm trong vòng 7 giờ (từ 15 giờ - 21 giờ) ngày 14/10/2022 đã gây ngập lụt đặc biệt nghiêm trọng tại hầu hết các địa bàn trên thành phố. Không ai có thể lường trước được mức độ ngập lụt dữ dội, dòng chảy cuồn cuộn như thác lũ ngay trong lòng thành phố. Hậu quả đau lòng nhất, trong cơn mưa lịch sử này, thành phố có đến 4 người, cùng trú trên địa bàn quận Liên Chiểu, bị nước lũ cuốn trôi, mãi mãi không còn trở về được với gia đình.

Năm nay, mùa mưa nữa lại đến, tình trạng ngập lụt sẽ có thể tái diễn. Liệu có còn ai bị động, thiệt hại như gia đình chị Trần Thị K im Trang ở khối phố Đà Sơn? Có còn cảnh hàng ngàn chiếc xe ô tô, hàng chục ngàn xe máy nằm ngổn ngang trên đường phố và những tiếng thét cầu cứu?

-Băng hiện trường cứu hộ

Nếu năm ngoái, công tác ứng cứu nhân dân khá bị động, thì năm nay, chỉ cần dự báo có mưa lớn là các cấp chính quyền đã huy động 100% lực lượng chủ động tham gia công tác di dời sơ tán dân, túc trực 24/24 sẵn sàng ứng cứu. Khi có dự báo mưa lớn trong những ngày trung tuần tháng 10, Đà Nẵng đã huy động gần 1000 cán bộ, chiến sỹ các lực lượng Quân đội, Công an, Bộ đội Biên phòng và các lực lượng cứu hộ, cứu nạn bãi biển đến các điểm xung yếu. Các lực lượng này đã hỗ trợ sơ tán dân, di chuyển đồ đạc và ứng phó các tình huống khẩn cấp.

Đại tá Hồ Sỹ Hậu, Phó Chỉ huy Trưởng, Tham mưu Trưởng Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng thành phố Đà Nẵng cho biết, đơn vị chủ động đưa lực lượng, phương tiện đến các khu vực xung yếu của thành phố từ sớm để sẵn sàng ứng cứu người dân bị ngập vào ban đêm.

Băng Đại tá Hồ Sỹ Hậu:

Rút kinh nghiệm năm ngoái xảy ra về đêm, các lực lượng không thể cơ động, trực chiến phương tiện được, cho nên Bộ đội Biên phòng đã chuẩn bị xuống cao su, ca nô và xe gập cao, chỗ nào cần thiết thì chúng tôi cơ động đến, đêm hôm là có ứng phó ngay.

Lãnh đạo thành phố trực tiếp xuống từng địa bàn dân cư, cùng các lực lượng rà soát lại những địa bàn xung yếu, chỉ đạo trực tiếp công tác sẵn sàng ứng cứu cho nhân dân ngay khi có phát sinh tình huống khẩn cấp. Phó Chủ tịch UBND thành phố Trần Chí Cường kiểm tra đôn đốc công tác hỗ trợ dân di dời trước mưa lũ tại phường Hòa Khánh Nam, quận Liên Chiểu chỉ đạo:

Băng ông Trần Chí Cường:

Mở rộng phạm vi yêu cầu dân ở nơi có khả năng nguy cơ ngập lũ, trên tinh thần đảm bảo an toàn tuyệt đối tính mạng của người dân.

(Băng phóng sự hiện trường)

Thưa quý vị, chiều tối ngày 15/10/2023, mưa lớn làm nhiều khu dân cư trên địa bàn phường Chính Gián, quận Thanh Khê bị ngập sâu từ 1 mét trở lên. Theo chân các anh công an phường Chính Gián, chúng tôi ghi nhận công tác hỗ trợ người dân được triển khai nhanh chóng. Nhiều người dân rất chủ động khi được chính quyền địa phương khuyến cáo khẩn trương di dời tài sản và người đến nơi an toàn.

-Lực lượng cảnh sát khu vực, cán bộ chiến sĩ công an phường nhiệt tình hỗ trợ bà con nhân dân từ chiều đến nay là di dời tài sản và con người đến nơi an toàn.

Khi nghe tin trong kiệt đường Thái Thị Bôi có 2 em sinh viên còn kẹt lại, chưa kịp di dời ra khỏi khu vực, các anh công an, dân phòng đã tiếp cận ngay khu vực và đưa 2 sinh viên này ra khỏi khu vực nguy hiểm.

-Mực nước ở đây khi em đi học là còn thấp, bắt đầu từ 3h bắt đầu dâng cao đến bây giờ thì được các anh công an phường hỗ trợ.

Trung tá Lê Văn Dương, Trưởng Công an phường Chính Gián, quận Thanh Khê đảm mình trong đêm mưa cùng anh em đồng đội giúp bà con nhân dân. Anh nói:

-Lực lượng công an phường Chính Gián triển khai 100% quân số đưa người dân ra khỏi khu vực ngập lụt.

Yêu cầu ra khỏi đây chứ không cưỡng chế, mưa còn lớn....

Mưa càng lúc càng nặng hạt, dầm mình trong nước sâu, các lực lượng vẫn tiếp tục tuần tra, kiểm soát, kêu gọi người dân rời nhà đến nơi tránh trú an toàn. Đối với những hộ không chịu di dời, hoặc quay trở lại nhà khi mưa chưa ngớt, các anh cũng kiên quyết ngăn cản, yêu cầu bà con đề phòng những bất trắc có thể xảy ra trong đêm...

-Nhạc cắt

-Quý vị vừa nghe PV của chúng tôi tường thuật từ hiện trường cứu hộ giúp dân đêm 15/10 vừa qua. Thưa quý vị, cùng với sự hỗ trợ của các cấp chính quyền, người dân Đà Nẵng đã chủ động hơn so với năm trước, trang bị kỹ lưỡng các phương tiện, sửa sang, nâng cấp nhà cửa để ứng phó nhanh chóng hơn khi có mưa to.

Sống trong khu vực có địa hình thấp, đô thị phát triển nhanh nhưng lại thiếu hệ thống thoát nước, người dân ở vùng rốn lũ thuộc quận Liên Chiểu đã nhanh chóng thích ứng với tình trạng ngập sâu mỗi khi trời mưa lớn. Tất cả những hộ gia đình nhà không có gác lửng ở khu vực Đà Sơn, phường Hòa Khánh Nam, đã sử dụng giàn giáo, kê tạm gỗ thành một gác lửng để đồ đạc lên cao. Đây là mô hình chống ngập mới được bà con khu dân cư Đà Sơn cùng nhau thực hiện trong năm nay. Đồng thời, khu dân cư cũng bố trí sẵn phao nổi cứu sinh ở các điểm ngập sâu. Khi nước dâng cao, người dân có thể chủ động sơ tán và giúp đỡ người già, trẻ em.

Vox-pop

Nước lũ lên cao, phao này cũng giúp bà con rất nhiều, ra vô dọn đồ đạc và sơ tán người già, trẻ nhỏ ra ngoài khu vực lũ...

Nước dâng lên thì mình phải đi sơ tán, đi di dời chỗ khác ở, chứ ở trong ni là không đảm bảo an toàn được.

Năm ngoái hầu hết bị thiệt hại nặng hết, xe máy, máy giặt, tủ lạnh, ti vi, nói chung là thiệt hại nặng, chỉ thoát thân đồ thôi. Năm nay chuẩn bị tinh thần hết, cứ mưa là dọn thôi.

Năm ngoái thì họ la làng rất là nhiều, nhưng năm nay thì không có người la làng.

Với phương châm 4 tại chỗ, tại các khu dân cư trũng thấp trên địa bàn thành phố đều thành lập tổ cứu nạn cứu hộ, giúp đỡ lẫn nhau. Đồng thời theo dõi sát mực nước, chủ động sơ tán khi nước dâng cao. Ý thức phòng chống ngập của người dân Đà Nẵng đã chuyển biến rõ rệt. Ông Nguyễn Văn Tiến - Phó Chánh Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về Phòng chống thiên tai ghi nhận:

Băng ông Nguyễn Văn Tiến:

Với công tác rất chủ động của Đà Nẵng khi mà nước lũ dâng lên đến đâu đã có thông báo kịp thời theo dõi thông tin, dự báo thời tiết, chỉ đạo hướng dẫn bà con chủ động ứng phó với lại mưa lũ, từng gia đình tự ngăn nước, làm sao để hạn chế nước vào nhà.

-Nhạc cắt

-Quý vị đang theo dõi chương trình Đà Nẵng và bạn, chuyên đề Đà Nẵng dồn tổng lực ứng phó với mưa ngập đô thị. Thưa quý vị, người dân chủ động ứng phó với mưa ngập, các lực lượng phản ứng nhanh để giúp dân đối phó với mưa lũ đã giúp Đà Nẵng được an toàn, không có thiệt hại về người và tài sản, dù mùa mưa năm nay có lúc vượt ngưỡng so với năm trước. Đó là thành quả bước đầu trong công cuộc chống lại sự biến đổi khó lường của khí hậu. Bên cạnh đó có một thực tế được đặt ra đối với Đà Nẵng là người dân cần những giải pháp cụ thể hơn để giải quyết bài toán ngập úng đô thị, chứ không hẳn chỉ là những kỹ năng sống chung, ứng phó khi lũ lụt mỗi năm cứ đến hẹn lại lên.

Trong hẻm 264/94/90, đường Đà Sơn 2, phường Hòa Khánh Nam, chồng mất, con trai nhỏ mất do nước lũ cuốn, chị Trần Thị Kim Trang và người con còn lại vẫn phải tiếp tục sống trong căn nhà thấp trũng bên dòng kênh xuôi dòng về phía cầu Đa Cô. Chúng tôi trở lại nhà chị Trần Thị Kim Trang đúng 1 năm sau trận lũ kinh hoàng để tìm hiểu xem đời sống nơi đây đã đổi thay ra sao.

(Băng hiện trường)

-Chị Trang chị Trang ơi... Thiện An trở lại thăm chị và bà con nơi đây, hy vọng chị đã ổn định được cuộc sống. Từ trận lụt năm ngoái đến nay ở đây có gì mới không chị?

Dạ, từ hôm đó đến giờ nhà nào cũng y vậy hết chị. Nhà em với nhà chị sát bên không còn chồng thì nhờ chồng làm cái giường tầng chị kìa, để đồ đạc, còn khi có lụt lội thì mình đi ở nhà bạn, nhà bà con chứ không ở đây nữa. Ban đêm rồi ban này về lại chứ ngày lụt là không có ai dám ở đây ạ. Thông báo ở tổ xuống là tối nay nước dâng lên là cả xóm đều đi hết ạ.

-Về nhà cửa mình có sửa sang, gia cố thêm gì không?

Có. Em có làm cái phòng để đưa hai cha con ra thờ á. Trước là để trong ni có cái bếp và phòng ngủ nên thấy tội nên làm thêm cái phòng đưa ra phía trước để thờ hai cha con.

-Mình có cách gì để chống lụt nữa không, cho cái nhà chắc chắn hơn?

Em cũng y rửa trôi, mua sắt về làm thêm cái gác xếp phía trên ấy ạ, trên cái phòng em ngủ để lỡ khuya nước lên thì hai mẹ con lên gác xếp đó ạ. Chớ ở đây cũng muốn sửa nhưng không cho ạ. Ở đây cũng muốn xây cho cao lên xiu để nước để nước có lên cũng đỡ hơn nhưng mà không cho làm không cho sửa.

-Mùa mưa năm nay con kênh trước nhà như thế nào chị? Địa phương có hỗ trợ gì cho bà con để chống lụt?

Dạ đợt vừa rồi họ móc mương cho thông thoáng, có người tới xoi, nói chung hai bên bờ chặt bớt cây cối. Xe múc múc đồ phía dưới cho nước dễ dàng chảy trôi... Nói về cách chống lụt thì ở đây đã xảy ra chuyện rồi nên ai cũng sợ hết trơn, nghe tới lụt là kê đồ lên và đi tránh nạn hết chớ không ai ở đây.

-Để cho khu vực mình an toàn hơn thì chị Trang và bà con ở đây có mong muốn gì?

Em mong là ở trên cho mình sửa, cho nâng lên để đỡ bớt lụt lội ấy ạ. Nhưng ở đây họ không cho làm, có xin rồi mà không ai cho làm. Mong muốn di dời cũng được, nâng cao công trình cũng được ạ, cách nào cho dân ở đây thoát được cái cảnh lụt lội thì ai sao cũng được hết trơn ạ. Làm sao cho dân thoát được cảnh lụt lội thì sao cũng được ạ.

Đem những mong mỏi của chị Trần Thị Kim Trang đến trao đổi với lãnh đạo quận Liên Chiểu, người dân có những nhu cầu được hỗ trợ để được thoát khỏi cảnh sống sợ hãi mỗi khi trời mưa, thì quận đã có động tĩnh gì? Chúng tôi được ông Trần Công Nguyên, Phó Chủ tịch UBND quận Liên Chiểu bộc bạch:

Thời gian sau trận mưa lũ lịch sử ngày 14/10/2022, trên cơ sở thực trạng tuyến thoát nước từ Đà Sơn xuống cầu Đa Cô thì tổ chức nạo vét, khơi thông. Hạ lưu cũng nạo vét lòng kênh để tạo nước thông, đó là giải pháp trước mắt. Về lâu về dài chúng tôi đề nghị thành phố rà soát lại quy hoạch, sớm kêu gọi đầu tư quy hoạch để tái thiết đô thị nhằm xử lý hạ tầng một cách triệt để hơn. Bây giờ trước mắt chúng tôi trên cơ sở vận động bà con chủ động khơi thông cống rãnh, nạo vét... ngoài ra cũng đề xuất những tuyến hướng thoát, giãn áp lực nước đi qua hướng này để thoát nước nhanh hơn.

Về lâu dài, quận có những giải pháp nào cho khu vực Đà Sơn?

Tôi nghĩ về lâu về dài có lẽ mình phải rà soát, nghiên cứu lại quy hoạch, bởi vì hiện nay khu vực đó là khu vực rất thấp, trước đây nằm trong dự án ga đường sắt, kho tàng sau ga, hiện nay dự án này đã được thành phố hủy

bỏ chủ trương đầu tư. Tuy nhiên để giải quyết vấn đề theo tôi là rà soát lại và đề xuất vấn đề tái thiết đô thị để nâng cốt nền lên, hệ thống thoát nước đồng bộ hơn.

-Nhạc cất

Thưa quý vị và các bạn! Ngập lụt ở đô thị không chỉ là vấn đề của riêng Đà Nẵng. Nhiều đô thị lớn trên cả nước và nhiều đô thị dọc theo miền Trung, những năm gần đây, tình trạng ngập lụt đã trở thành một “đặc sản” khá phổ biến. Câu cửa miệng “hễ mưa là ngập” dường như xuất hiện nhiều hơn, rộng hơn, lan cả đến những nơi mà hàng chục năm trước đây chưa từng bị ngập lụt. Vì vậy, đã đến lúc, chính quyền thành phố nhận diện, đánh giá, mổ xẻ lại nguyên nhân, tồn tại dẫn đến ngập lụt của đô thị, trong đó có Đà Nẵng để xây dựng những giải pháp hiệu quả hơn trong trước mắt và cả về lâu về dài.

Theo rà soát, trên toàn địa bàn thành phố hiện có đến 50 điểm bị ngập lụt, trong đó có nhiều điểm ngập sâu. Ông Lê Văn Dũng, Phó Trưởng Ban Đô thị, Hội đồng nhân dân thành phố Đà Nẵng khóa X nhận diện nguyên nhân dẫn đến xuất hiện ngày càng nhiều điểm bị ngập lụt:

-Băng ông Lê Văn Dũng:

Tôi cho rằng có 2 nguyên nhân chính dẫn đến tình trạng ngập úng ở Đà Nẵng. Thứ nhất là tình trạng biến đổi thời tiết biến đổi cực đoan... Thứ 2 là mạng lưới thoát nước chính chưa khai thác hết lợi thế tự nhiên, đặc điểm chúng ta là gần sông gần biển, các tuyến thoát nước khá là lòng vòng, cùng chảy về một hướng dẫn đến xung đột lẫn nhau. Ngoài nguyên nhân chủ quan thì có nhiều nguyên nhân như là hệ thống thoát nước thành phố và các hồ điều tiết đã có tình trạng quá tải; đô thị hóa nhanh dẫn đến tình trạng bê tông hóa, làm suy giảm đáng kể khả năng thấm, giảm diện tích ao hồ, khu vực thấp trũng điều tiết nước; một số dự án thoát nước chính chưa thi công hoàn thành, công tác nạo vét, khơi thông chưa đồng bộ, chưa khớp nối hoàn chỉnh dẫn đến thoát nước kém hiệu quả...

Hệ thống công thoát nước tại khu vực đô thị Đà Nẵng hiện có chiều dài gần 1.800km (có khoảng 40km tuyến cống được xây dựng trước năm 1994), gần 30km kênh mương hở và 6 trạm bơm chống ngập. Đánh giá năng lực thoát nước của thành phố cho thấy, ngoài việc lượng mưa vượt ngưỡng thì hệ thống thoát nước thành phố hiện còn nhiều bất cập, đặc biệt là tại khu vực trung tâm thành phố. Phần lớn hệ thống thoát nước khu vực trung tâm thành phố được xây dựng từ lâu và hiện đã xuống cấp; một số

tuyến cống được xây dựng từ thời Pháp, Mỹ bằng cống gạch vòm và sau này xây bằng đá học, đã bị sụt lở, tắc nghẽn. Một số điểm cục bộ có tiết diện, cao độ cống chưa hợp lý. Lãnh đạo thành phố trong một cuộc họp báo đã thẳng thắn nhìn nhận: ngập lụt đã lặp lại 2 năm nay tại Đà Nẵng không chỉ là do “trời”, mà là “di sản” của nhiều nhiệm kỳ trước để lại. Và chắc chắn Đà Nẵng sẽ không ngập lụt như hôm nay nếu những năm trước đó, lãnh đạo thành phố chịu lắng nghe những những người có chuyên môn và trách nhiệm lên tiếng góp ý, phản biện, thậm chí cả “can gián” trong quá trình xây dựng, phát triển đô thị.

Nhận diện những nguyên nhân khiến cho tình trạng đô thị thường xuyên bị ngập, thậm chí ngập cục bộ ngay cả khi mưa không lớn, thành phố đã chỉ đạo quyết liệt bất cập của hệ thống thoát nước. Trước mắt là gấp rút khơi thông kênh mương, nạo vét hồ chứa...

- *(Băng phóng sự hiện trường)*

Tuyến đường Ông Ích Khiêm, phường Nam Dương, quận Hải Châu. Cửa thu gom nước đã bị người dân đổ bê tông bịt kín. Rất nhiều điểm thu gom khác cũng trong tình trạng tắc nghẽn tương tự. Bà Nguyễn Thị Thanh Tâm, hộ dân trên tuyến khi thấy công nhân nạo vét cống đến lật, tháo gỡ các tấm chắn bịt cửa thu nước thì mừng lắm.

Trước đây có 1 số dân, vì cửa thu nước bốc mùi lên, họ không chịu được nên họ lấp. Mà họ lấp mà họ đem bịt kín đi thì nước không thể thu vào những cửa thu nước được.

Theo UBND quận Hải Châu, qua thống kê, trên địa bàn quận có hơn 7.000 cửa thu nước mưa, trong đó có gần 4.700 cửa thu trên các tuyến đường phân cấp cho quận quản lý. Thời gian qua, quận đã triển khai công tác vệ sinh, khơi thông được gần 4.200 cửa thu nước, còn gần 500 cửa thu không phát huy hiệu quả thoát nước. Ông Lê Tự Gia Thạnh, Chủ tịch UBND quận Hải Châu cho rằng:

Để giải quyết triệt để vấn đề này thì chưa hẳn, tuy nhiên với khảo sát của chúng tôi tự tin sẽ giải quyết được 50% và sẽ thoát nước nhanh trong thời gian đến.

Cùng với việc khơi thông cửa thu, mương thu nước mưa, công tác nạo vét cống đang được các đơn vị, địa phương tập trung thực hiện, nhất là ở các điểm thường hay xảy ra ngập úng.

Phải khảo sát đồng bộ các tuyến cống của quận và TP, kiểm tra đầu nổi cho thông suốt. Thứ 2 là người dân hạn chế xả rác che miệng cống...để

làm được thành phố cần đầu tư nguồn lực làm lại miệng cống làm sao ngăn mùi.

Việc xử lý đồng bộ hệ thống thoát nước - chắc chắn không phải là câu chuyện ngày 1 ngày 2. Tuy nhiên, điều có thể làm ngay là người dân chung tay khơi thông dòng chảy bằng việc tránh xả rác, che lấp hệ thống các cửa thu nước... Chắc chắn tình trạng ngập cục bộ mỗi khi trời mưa sẽ giảm đi rất nhiều. Nhờ tích cực thực hiện giải pháp ngắn hạn là nạo vét kênh mương, nên trong các đợt mưa lớn xảy ra trong tháng 10 năm nay, nhiều điểm ngập có chiều sâu giảm, nước rút nhanh, tốc độ ngập giảm so với trước đây. Nhưng cũng bộc lộ một số bất cập trong thoát nước cần tập trung xử lý trong thời gian đến. Chúng tôi đã có cuộc trao đổi với đại diện Công ty Thoát nước và xử lý nước thải Đà Nẵng, đơn vị trực tiếp có trách nhiệm xử lý ngập úng, thoát nước của thành phố về việc triển khai các giải pháp chống ngập hiệu quả hơn nữa cho đô thị.

(Băng phỏng vấn)

Xin chào ông Hà Văn Thành, GD Công ty Thoát nước và xử lý nước thải Đà Nẵng, rất vui khi ông dành thời gian trò chuyện cùng chương trình chúng tôi hôm nay.

1/ Là đơn vị chịu trách nhiệm trực tiếp trong việc khơi thông thoát nước và vệ sinh cửa thu tại những khu vực có nguy cơ cao ngập úng vào mùa mưa. Ông có thể chia sẻ thêm về công tác phối hợp với UBND các quận, huyện, các ban quản lý dự án... về giải pháp thoát nước phù hợp, từng bước giải quyết căn cơ vấn đề ngập úng đô thị trên địa bàn thành phố khi tần suất xuất hiện các trận mưa cực đoan ngày càng nhiều?

-Ông Hà Văn Thành:

Đối với khu vực trung tâm của thành phố, hệ thống thoát nước đã xuống cấp rất nhiều. Chúng tôi đã thống kê 12 tuyến đường đầu tư cũng rất là lâu rồi nên thoát nước rất hạn chế. Thứ 2 nữa là có rất nhiều hệ thống ngầm như cáp điện, cáp nước, cáp quang... rất nhiều vật cản xâm lấn. Rồi nhiều tuyến đường mùi hôi trong mùa nắng người dân che tạm, thậm chí lấp kiên cố, cho nên khi mưa thì không thoát nước được. Cho nên chúng tôi phải triển khai ngay một số giải pháp có thể thực hiện trong thời gian tới, tổ chức khơi thông cống rãnh để mà thoát nước. Đối với các trạm bơm, chúng tôi cũng đề nghị xem xét bổ sung để đảm bảo công suất cho các trạm bơm, kể cả dự phòng sự cố xảy ra. Qua những trận mưa thì chúng tôi cũng đánh giá và từng bước đề xuất để mà từng bước khắc phục

bất cập trong hệ thống hạ tầng. Rồi chúng tôi cũng đề nghị thành phố ưu tiên nguồn vốn cải thiện hồ đập, tăng sự điều tiết của các hồ.

2/ Về phía thành phố đã xây dựng kịch bản như thế nào để ứng phó ngập úng đô thị nhằm tăng cường tính chủ động trong ứng phó, khắc phục tình trạng ngập úng trong thời điểm mưa bão?

-Ông Hà Văn Thành:

Lãnh đạo thành phố đã ban hành 4 đợt tổng ra quân vệ sinh môi trường công phải nói là bước đầu có hiệu quả. Trong khi mưa, chúng tôi cử lực lượng cùng đi khắp các tuyến đường vệ sinh, khơi thông các cửa thu nước, vận hành hiệu quả các trạm bơm chống ngập, xử lý các sự cố xảy ra. Chúng tôi cũng có sự rà soát, đánh giá các nguyên nhân, cũng từng bước đề xuất các hướng xử lý.

Vấn đề ngập úng là vấn nạn chung ở đô thị hiện nay mà Đà Nẵng đang đối diện. Thực tế cho thấy, ngập lụt không loại bỏ tỉnh thành nào, từ đồng bằng cho đến miền núi. Nhiều tỉnh thành miền Trung nhiều năm gần đây đã và đang lấy Đà Nẵng làm hình mẫu phát triển đô thị. Và chính các tỉnh thành này cũng đang có dấu hiệu đi vào “con đường ngập lụt” như Đà Nẵng đã đi qua. Những bất cập trong quá trình đô thị hóa quá nhanh khiến cho tình trạng ngập úng ngày càng có tần suất dày thêm, nặng lên. Giải quyết bài toán ngập úng đô thị vì vậy cần những giải pháp lâu dài, đồng bộ, mang tầm vóc của công cuộc tái thiết lại đô thị. Phùng Phú Phong, Giám đốc Sở Xây dựng TP Đà Nẵng Ông Phong đưa ra nhiều giải pháp:

Băng ông Phùng Phú Phong:

Đối với vấn đề thoát nước, bài toán lâu dài thì ngoài giải pháp công trình thì còn có nhiều giải pháp phi công trình. Có rất nhiều sở ngành cùng tham gia để tham mưu ví dụ như trong vấn đề hệ thống dự báo sớm, xây dựng khả năng cảnh báo và rất nhiều vấn đề. Giải pháp căn cơ: Thành phố đang triển khai quy hoạch chuyên ngành về cao độ nền và thoát nước. Đây là một trong những quy hoạch quan trọng. Tất cả dữ liệu đầu vào qua những cơn mưa, tính toán tới vấn đề biến đổi khí hậu, thì sẽ làm cơ sở dữ liệu đầu vào để tính toán cho hệ thống thoát nước của thành phố trong tương lai.

Năm 2024, Đà Nẵng dành nhiều kinh phí để đầu tư và thực hiện công tác chuẩn bị đầu tư với nhiều công trình chống ngập úng và bảo vệ môi trường. Mặc dù lúc này, điều kiện ngân sách Nhà nước còn nhiều khó khăn

và phải ưu tiên thực hiện các nhiệm vụ quan trọng, cấp bách khác, nhưng trong dự toán chi thường xuyên ngân sách thành phố cho các cơ quan, đơn vị theo lĩnh vực năm 2024, tổng chi cho công tác này là hơn 505 tỷ đồng, chiếm 5,89% tổng chi ngân sách thành phố. Tất cả những nỗ lực nhằm không để tái diễn cảnh đường phố như dòng thác lũ, cả thành phố giữa đêm chạy đua với “thủy thần”. Bên cạnh đó, cũng cần thấy rằng, ngập lụt đang có xu hướng diễn ra thường xuyên và nghiêm trọng hơn tại các đô thị không chỉ ở Đà Nẵng hay Việt Nam, mà còn trên cả thế giới. Các nhà khoa học nhận định đây là biểu hiện của biến đổi khí hậu và sẽ còn tiếp diễn, tiến triển khó lường hơn trong tương lai. Chính vì vậy, Đà Nẵng cần phát triển đô thị dựa trên các biện pháp bền vững, thích ứng với khí hậu. Những biện pháp thích ứng với khí hậu và khả năng chống chịu cần được lồng ghép chặt chẽ vào các quy trình lập kế hoạch và ngân sách cho đô thị. Đà Nẵng đã và đang hành động để xây dựng một đô thị an toàn vững mạnh và tăng cường khả năng chống chịu của cư dân thành phố trong tương lai./.